

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет педагогічної освіти

кафедра дошкільної освіти

кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

кафедра іноземних мов та методик їх навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2023 року

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

ВИРОБНИЧА (з відривом) (ДФН)

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА (ЗФН)

для студентів

спеціальності	012 Дошкільна освіта
рівня вищої освіти	першого (бакалаврського)
освітньої програми	012.00.01 Дошкільна освіта

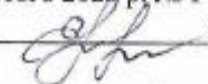

Київ-2023

Розробники:

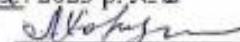
Кошарна Н.В., к.пед.н, доцент, завідувач кафедри іноземних мов та методик їх навчання
 Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка
 Вертугіна В.М., к.пед.н, ст. викладач кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної
 освіти Київського університету імені Бориса Грінченка
 Дем'яненко В.І., викладач кафедри педагогіки та психології Факультету педагогічної
 освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти
 Протокол від 08 лютого 2023 р, № 1

Завідувач кафедри Олена ПОЛОВІНА

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри освітології та
 психолого-педагогічних наук

Протокол від 08.02.2023 р, № 1

Завідувач кафедри Людмила ХОРУЖА

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри іноземних мов та
 методик їх навчання

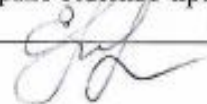
Протокол від 08.02.2023р. № 1

Завідувач кафедри Наталія КОШАРНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 012.00.01
 Дошкільна освіта (ред.2019 р.)

08.02.2023 р.

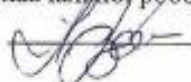
Гарант освітньо-професійної програми

 Олена ПОЛОВІНА

Робочу програму перевірено

... 2022 р

Заступник директора Факультету педагогічної освіти з науково-методичної та
 навчальної роботи

 Леся КУЗЕМКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р. протокол № __
 (підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р. протокол № __
 (підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р. протокол № __
 (підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р. протокол № __
 (підпис) (ПІБ)

1. Опис виробничої практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	Денна	Заочна
Вид практики	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Курс	4	4
Семестр	8	8
Кількість етапів з розподілом:	3	3
Кількість змістових модулів	6	6
Обсяг кредитів	19,5	19,5
Обсяг годин	585	585
Тривалість (у тижнях)	13	13
Форма семестрового контролю	залік	залік

Бази практики: ЗДО державної форми власності № 362, № 315, № 1 «Орлятко»; ЗДО з поглибленим вивченням іноземної мови № 297, № 319, № 358, № 444, № 505, № 671, № 696, № 126, №20; альтернативні ЗДО Вальдорфський, ОРТ, Марії Монтессорі

2. Мета і завдання практики.

Мета: підготовка студентів до виконання професійних обов'язків у закладах дошкільної, початкової, позашкільної, інклюзивної освіти; формування навичок інтегративної професійної діяльності; розвиток гнучких навичок і критичного мислення; забезпечення умов для активізації творчого потенціалу студентів під час педагогічної діяльності.

Завдання практики:

- набуття студентами професійного досвіду вирішення конкретних педагогічних завдань у роботі з дітьми дошкільного віку;
- формування і розвиток професійних умінь і навичок в організації освітнього процесу ЗДО, початкової школи, спеціалізованих ЗДО;
- формування навичок організації гурткової роботи мистецького спрямування та з іноземної мови;
- вироблення творчого дослідницького підходу до педагогічної діяльності;
- формування професійно важливих якостей особистості педагога;
- розвиток професійної рефлексії;
- формування турботливого та шанобливого ставлення до дітей, їхнього здоров'я.
- здійснення індивідуального і диференційованого супроводу дітей раннього і

дошкільного віку з особливими потребами відповідно до їх можливостей (інклюзивна освіта).

Завдання практики спрямовані на формування таких *компетентностей*:

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

4. Програмні результати:

ПР-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-16 Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного, молодшого шкільного віку та особистісно і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-20 Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПР-21 Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

5. Структура виробничої практики

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт		
		Разом	Самостійна робота	Індивідуальні завдання
ЕТАП I				
Виробнича практика в групах для дітей з особливими потребами (4 тижні)				
	Змістовий модуль 1. Виробнича практика в спеціальних ЗДО (2 тижні)			
1	Завдання Ознайомлення з нормативно-правовими документами які регулюють діяльність спеціалізованих ЗДО.	5		5
2	Ознайомлення з програмами розвитку, виховання та навчання дітей з особливими освітніми потребами в спеціалізованих ЗДО.	5		5
3	Аналіз змісту і структури розвивального середовища групи: обладнання, добір дидактичного матеріалу (демонстраційного та роздаткового), його відповідності педагогічним, психічним і гігієнічним вимогам.	10	5	5
4	Ознайомлення та аналіз особливостей професійного співробітництва різних фахівців (вихователя, помічника вихователя, спеціальних педагогів, медичного персоналу) у процесі забезпечення ефективної освітньої та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.	10	5	5
5	Охарактеризувати категорії дітей з особливими освітніми потребами за різними класифікаційними ознаками (відповідно до проходження практики в спеціалізованих ЗДО для дітей з різними нозологіями). Узагальнені результати подати у вигляді таблиці.	10	10	
6	Спостереження за роботою вихователя з дітьми з ООП.	20	20	
7	Включення в роботу з дітьми з ООП на посаді вихователя.	20	20	

8	Виготовлення наочно-дидактичного обладнання до заняття з метою корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.	10		10
9	Підготовка презентації (відео) проходження практики в спеціалізованих ЗДО (для дітей з вадами мовлення, вадами зору, психофізіологічними проблемами)	5		5
	<i>Уточнення</i> для студентів ЗФН: керівники практики поєднують завдання онлайн і офлайн			
	Кількість годин за 1 ЗМ	90	60	30
2	Змістовий модуль 2. Виробнича практика в інклюзивних групах ЗДО (2 тижні) <i>Завдання</i>		30	
1	Ознайомлення з особливостями організації та здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивних групах закладів дошкільної освіти м. Києва.	5		5
2	Створення та наповнення портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента»	5	5	
3	Здійснення аналізу інклюзивного освітнього середовища закладу дошкільної освіти (організація безбар'єрного середовища, розумного пристосування для осіб з особливими освітніми потребами).	10	5	5
4	Вивчення та аналіз педагогічної взаємодії вихователя з дітьми, батьками, асистентом вихователя, спеціалістами у процесі забезпечення ефективною освітньою та корекційно-розвивальною роботою в інклюзивних групах.	10	5	5
5	Добір та проведення дидактичних ігор та вправ для соціалізації дитини з ООП в інклюзивній групі відповідно до її індивідуальної програми розвитку (напр.: дитина із ЗПР, дитина із ДЦП, дитина з порушеннями мовлення та ін.); розроблення авторських електронних дидактичних ігор та вправ для використання батьками в сімейному вихованні дітей з ООП.	15	15	
6	Спостереження за роботою вихователя, асистента вихователя з дітьми з ООП в інклюзивних групах.	10	10	

7	Включення студентів у проведення різних форм життєдіяльності дітей в інклюзивній групі (побутова, здоров'язбережувальна, ігрова, трудова).	20	20	
8	Ведення блогу у форматі відео за результатами виконання завдань виробничої практики в інклюзивних групах ЗДО.	10	10	
9	Підготовка презентації (відео) проходження практики в інклюзивних групах ЗДО.	5		5
	<i>Уточнення</i> для студентів ЗФН: керівники практики поєднують завдання онлайн і офлайн			
	Кількість годин за 2 ЗМ	90	60	30
	Кількість годин за I ЕТАП			
ЕТАП II				
Гурткова робота з іноземної мови (4 тижні)				
	Змістовий модуль 3. Організація і проведення гурткової роботи в ЗДО Завдання Організувати гурток з іноземної мови для дітей дошкільного віку і розробити систему занять.			
1.	Підготовча робота включає: Розробка серії занять з іноземної мови (у режимі онлайн або офлайн) відповідно до визначеної тематики «Гуртка іноземної мови для дітей дошкільного віку»:	30	20	10
2	Скласти план роботи гуртка з ІМ.	10	5	5
3	Розробити рекламу для популяризації гуртка з ІМ серед дітей і їх батьків	10		10
4	Систематизувати навчальний матеріал, враховуючи всі сфери іншомовного спілкування (англійська/ німецька мови) дітей дошкільного віку («Моя сім'я», «Зовнішність», «Мої улюблені іграшки», «Світ тварин», «Фрукти та овочі», «У магазині», «Мій день», «Улюблені казкові персонажі», «Свята»), при цьому забезпечити цікавість, доступність, актуальність дидактичного матеріалу	30	20	10
5	Вивчити психофізіологічні особливості дітей – учасників гуртка з іноземної мови	10	5	5
6	Спостерігати за роботою вчителя іноземної мови у базовому закладі дошкільної освіти	10	10	
7	Розробити плани-конспекти 6 занять з іноземної	20		20

	мови відповідно до тематичного плану роботи гуртка			
8	Провести 4 пробних заняття іноземної мови	30	30	
9	Провести 2 залікових заняття з іноземної мови	30	30	
	За умови он-лайн. Організувати роботу гуртка з іноземної мови на YouTube каналі. Всі зазначені завдання можна виконувати дистанційно			
	всього	180	120	60
ЕТАП III				
Виробнича практика в державних ЗДО (5 тижнів)				
1.	Змістовий модуль 4. Особливості освітнього процесу в альтернативних ЗДО (2 тижні.) Завдання Вивчення та аналіз розвивального середовища, методів і форм роботи, представлення особливостей закладу дошкільної освіти.			
2	Аналіз освітньої роботи ЗДО за альтернативною технологією, в якому проходять практику студенти.	10	5	5
3	Включення в проведення різних форм роботи з дітьми за альтернативними технологіями	30	30	
4.	Ознайомлення з альтернативними ЗДО, в яких проходять практику інші студенти. Результати подати у формі опису за допомогою <i>Padlet</i> ..	15	10	5
5	Створення двох форм онлайн-комунікації, та інструментарію дистанційного навчання (відео, онлайн-дошки тощо) відповідно до тем, які вивчаються у період проходження практики за альтернативними освітніми програмами.	25	10	15
6	Проведення студентського батлу за результатами роботи в різних альтернативних ЗДО	10	5	5
	<i>Уточнення для студентів ЗФН: керівники практики поєднують завдання онлайн і офлайн</i>			
	Кількість годин за 4 ЗМ	90	60	30
	Змістовий модуль 5. Освітня діяльність студентів у державних ЗДО (3 тижні)			
1	Завдання: Самостійна розробка й упровадження інноваційної моделі розвивального освітнього середовища в одній з вікових груп закладу	30	20	10

	дошкільної освіти			
2	Розробка плану й здійснення наукового педагогічного міні-дослідження з будь-якого напрямку виховання й розвитку дітей дошкільного віку (соціального-морального, фізичного, мовленнєвого, логіко-математичного, валеологічного, естетичного тощо)	25	20	5
3	Розробка й реалізація педагогічного проекту для виховання й розвитку дітей будь-якої вікової групи як реалізація формувального етапу наукового педагогічного міні-дослідження на засадах спілкування з директором, вихователем-методистом, вихователями, батьками вихованців в режимі онлайн, вихованцями, батьки яких можуть забезпечити спілкування в режимі онлайн).	25	20	5
4	Самоаналіз кожним студентом власної професійної психолого-педагогічної діяльності протягом виробничої практики (аналіз процесу та результатів педагогічної роботи, власних особистісно-професійних здобутків, недоліків тощо).	20	10	10
5	Визначення кореляції між завданнями виробничої практики, виконаною педагогічною діяльністю й отриманими результатами	15	10	5
6	Визначення чіткої стратегії, прогнозування подальшого індивідуально-особистісного й професійного самовдосконалення, саморозвитку. Моделювання системи (етапів, змісту, форм, засобів тощо) індивідуального освітнього маршруту особистісного й фахового зростання, неперервного підвищення професійного рівня.	20	10	10
	<i>Уточнення для студентів ЗФН: керівники практики поєднують завдання онлайн і офлайн</i>			
	Кількість годин за 5 ЗМ	135	90	45
	Всього	585	390	195

6.3міст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

Виробнича практика проходить у закладах дошкільної освіти різних типів.

Тривалість практики 13 тижнів, Програма практики розподілена на 5 змістових модулів, реалізація яких проходить у 3 етапи.

ЕТАПИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ТА ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ VIII СЕМЕСТР

Методичний супровід проходження студентами виробничої практики здійснюється на кафедрах дошкільної освіти, освітології та психолого-педагогічних наук, іноземних мов та методик їх навчання у процесі настановчих сесій, консультацій, майстер-класів, індивідуальної роботи.

ЕТАП I

Виробнича практика в групах для дітей з особливими потребами

Змістовий модуль 1.

Виробнича практика в спеціальних ЗДО

Ознайомитись з нормативно-правовими документами, які регулюють діяльність спеціальних ЗДО.

Ознайомитись з програмами розвитку, виховання та навчання дітей з особливими освітніми потребами в спеціалізованих ЗДО.

Здійснити аналіз змісту і структури розвивального середовища групи: обладнання, добір дидактичного матеріалу (демонстраційного та роздаткового), його відповідності педагогічним, психічним і гігієнічним вимогам.

Ознайомитись та проаналізувати особливості професійного співробітництва різних фахівців (вихователя, помічника вихователя, спеціальних педагогів, медичного персоналу) у процесі забезпечення ефективної освітньої та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Охарактеризувати категорії дітей з особливими освітніми потребами за різними класифікаційними ознаками (відповідно до проходження практики в спеціалізованих ЗДО для дітей з різними нозологіями). Узагальнені результати подати у вигляді таблиці.

Спостереження за роботою вихователя з дітьми з ООП.

Включення в роботу з дітьми з ООП на посаді вихователя.

Виготовлення наочно-дидактичного матеріалу до заняття з метою корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (1-2).

Підготовка презентації (відео) проходження практики в спеціалізованих ЗДО (для дітей з вадами мовлення, вадами зору, психофізіологічними проблемами). Обмін думками.

За умови онлайн: студенти збирають інформацію про роботу спеціалізованого ЗДО на сайті. Аналізують її. Акцентують увагу на відмінностях проведення освітньої роботи, розвивального середовища у спеціалізованих ЗДО і типових ЗДО. Ознайомлюються з означеною проблемою у розвитку дітей. Роблять відповідні висновки. Виготовляють

дидактичний матеріал для проведення відповідної роботи з дітьми (3). Переглядають відео у соцмережах, яке відображає проведення роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Представляють відео роботи з цими дітьми (фрагмент).

Змістовий модуль 2.

Виробнича практика інклюзивних групах ЗДО

На першому етапі виконання зазначеного модулю студенти ознайомлюються із змістом та завданнями практики, вимогами щодо оформлення звітної документації (наповнення портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента», ведення блогу), а також з особливостями психолого-педагогічного супроводу життєдіяльності дітей (у тому числі з особливими освітніми потребами) в інклюзивних групах закладів дошкільної освіти.

Метою другого етапу практики є проведення студентами пошуково-дослідницької діяльності щодо організації розвивального середовища та змісту роботи вихователя інклюзивних груп; допомога у здійсненні психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП відповідно до її індивідуальної програми розвитку, проведення ігор для соціалізації дитини з ООП в інклюзивній групі ЗДО.

Третій етап – самостійна робота, студенти наповнюють Е-портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента», ведуть блог у форматі відео.

Четвертий етап передбачає самоаналіз сформованості фахових компетентностей щодо реалізації завдань інклюзивної освіти в закладах ЗДО та оформлення студентами звітної документації й підготовку до її захисту.

За умови онлайн: студенти збирають інформацію про роботу інклюзивних груп в ЗДО на сайті. Аналізують її. Акцентують увагу на відмінностях проведення освітньої роботи, створення розвивального середовища у інклюзивних групах ЗДО і спеціалізованих ЗДО. Створюють структурну схему педагогічної взаємодії вихователя з дітьми, батьками, асистентом вихователя, спеціалістами у процесі забезпечення ефективної освітньої та корекційно-розвивальної роботи в інклюзивних групах. Оформлюють каталог дидактичних ігор та вправ для соціалізації дітей з ООП та для їх виховання в сім'ї. Виготовляють дидактичний матеріал для проведення відповідної роботи з дітьми і презентують його.

ЕТАП II

Гурткова робота з іноземної мови

Змістовий модуль 3.

Організація і проведення гурткової роботи в ЗДО

Розробити серію занять з іноземної мови (у режимі онлайн або офлайн) відповідно до визначеної тематики «Гуртка іноземної мови для дітей

дошкільного віку»:

Скласти план роботи гуртка з ІМ.

Розробити рекламу для популяризації гуртка з ІМ серед дітей і їх батьків

Систематизувати навчальний матеріал, враховуючи всі сфери іншомовного спілкування (англійська/ німецька мови) дітей дошкільного віку («Моя сім'я», «Зовнішність», «Мої улюблені іграшки», «Світ тварин», «Фрукти та овочі», «У магазині», «Мій день», «Улюблені казкові персонажі», «Свята»), при цьому забезпечити цікавість, доступність, актуальність дидактичного матеріалу

Вивчити психофізіологічні особливості дітей – учасників гуртка з іноземної мови

Спостерігати за роботою вчителя іноземної мови у базовому закладі дошкільної освіти

Розробити плани-конспекти 6 занять з іноземної мови відповідно до тематичного плану роботи гуртка

Провести 4 пробних заняття іноземної мови

Провести 2 залікових заняття з іноземної мови

За умови он-лайн. Організувати роботу гуртка з іноземної мови на YouTube каналі. Всі зазначені завдання можна виконувати і дистанційно.

Кінцевий продукт – укладання мовного портфоліо майбутнього вчителя іноземної мови для дітей дошкільного віку відповідно до плану роботи Гуртка іноземної мови.

ЕТАП III

Виробнича практика в державних ЗДО

Змістовий модуль 4. Особливості освітнього процесу в альтернативних ЗДО

Вивчити та здійснити аналіз розвивального середовища, методів і форм роботи, представлення особливостей закладу дошкільної освіти.

Вивчити та представити особливості освітньої роботи ЗДО, в якому проходять практику студенти, за альтернативною технологією,

Включитись в проведення різних форм роботи з дітьми за альтернативними технологіями

Ознайомитись з іншими альтернативними ЗДО, в яких проходять практику студенти. Результати подати у формі опису у програмі *Padlet*.

Створити дві форми онлайн-комунікації, та інструментарію дистанційного навчання (відео, онлайн-дошки тощо) відповідно до тем, які вивчаються у період проходження практики за альтернативними освітніми програмами.

Підготуватись до презентації роботи в альтернативних ЗДО.

Провести батл альтернативних ЗДО. Здійснюється у вигляді змагання між групами, що відвідують різні альтернативні заклади дошкільної освіти. *Алгоритм.* На платформі сервісу *Padlet* студентами всіх альтернативних ЗДО створюється спільна стіна. На основі спостережень освітнього процесу

впродовж 1 тижня, студенти виокремлюють мету, основні завдання освітньої роботи, принципи, педагогічні умови (середовище, взаємодія з батьками); пріоритетні засоби, технології, форми, методи, особливості закладу дошкільної освіти та наповнюють стрічку. В стрічку можуть бути додані презентації, фотоколажі, відеоролики (до 2 хв), порівняльні діаграми та інші засоби візуалізації. Завдання групи – представити всій заклад цікаво і лаконічно, продемонструвавши все найкраще (1 тиждень). Наступні 2 тижні студенти щодня, обговорюючи свої здобутки в колективі, викладають по 5 фото з найкращими ілюстраціями роботи з дітьми в ЗДО.

Кінцевий продукт: формат презентації ЗДО на вибір керівників практики (питання-відповідь, батл (теза – антитеза). Оцінювання здійснюється за роботу у підгрупі. Підгрупа звітується керівнику практики щодо роботи кожного учасника підгрупи.

Змістовий модуль 5. **Освітня діяльність студентів у державних ЗДО**

Самостійно розробити й упровадити інноваційну модель розвивального освітнього середовища в будь-якій віковій групі закладу дошкільної освіти

Розробити фотоколаж реклами інноваційної моделі розвивального освітнього середовища в будь-якій віковій групі ЗДО як спеціально створеного, творчого, науково-методичного «продукту» для дошкільних педагогів;

Розробити план й здійснення наукового педагогічного міні-дослідження з будь-якого напрямку виховання й розвитку дітей дошкільного віку (соціального-морального, фізичного, мовленнєвого, логіко-математичного, валеологічного, естетичного тощо)

Розробити й реалізувати педагогічний проєкт для виховання й розвитку дітей будь-якої вікової групи як реалізація формульованого етапу наукового педагогічного міні-дослідження на засадах спілкування з директором, вихователем-методистом, вихователями, батьками вихованців в режимі офлайн і онлайн, вихованцями, батьки яких можуть забезпечити спілкування у форматі офлайн і онлайн).

Створити відео-ролик реклами оригінального, авторського, унікального, професійно значущого проєкту з метою ефективного виховання й розвитку дітей будь-якої вікової групи для дошкільних педагогів і батьків вихованців.

Здійснити самоаналіз кожним студентом власної професійної психолого-педагогічної діяльності протягом виробничої практики (аналіз процесу та результатів педагогічної роботи, власних особистісно-професійних здобутків, недоліків тощо). Створити карту рефлексивних вражень (особистісно-професійні здобутки; особистісно-професійні недоліки; висновки й пропозиції).

Визначити кореляцію між завданнями виробничої практики, виконаною педагогічною діяльністю й одержаними результатами.

Визначити чітку стратегію, прогнозування подальшого індивідуально-

особистісного й професійного самовдосконалення, саморозвитку. Моделювання системи (етапів, змісту, форм, засобів тощо) індивідуального освітнього маршруту особистісного й фахового зростання, неперервного підвищення професійного рівня.

Створити карти прогнозування професійного самовдосконалення, саморозвитку (етапи, зміст, засоби, форми, гіпотетичний результат професійного самовдосконалення).

6.2. Завдання для самостійної роботи та / або перелік індивідуальних завдань для студентів

ЕТАП I

Виробнича практика в групах для дітей з особливими потребами

Змістовий модуль 1.

Виробнича практика в спеціальних ЗДО

Виготовлення наочно-дидактичного обладнання (2) до заняття з метою корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Змістовий модуль 2.

Виробнича практика інклюзивних групах ЗДО

Наповнення портфолію «Особистісно-професійне зростання студента»:

- опис (за умови дистанційного проходження практики – проєктування) інклюзивного середовища закладу дошкільної освіти (*у формі таблиці з коротким описом обладнання та його призначенням, або електронної презентації з описом і фото, або відео з власними коментарями*);

- каталог дидактичних ігор та вправ різних видів для дітей з ООП: три – для соціалізації дитини з ООП в інклюзивній групі (напр.: дитина з ЗПР, дитина з ДЦП, дитина з порушеннями мовлення тощо); дві авторські електронні – для використання батьками в сімейному вихованні (*ігри та вправи оформленні відповідно до структури: дидактична гра – назва, мета, дидактичне та ігрове завдання, правила, зміст гри; дидактична вправа – назва, мета, дидактичне завдання, інструкція, виконавські дії; проілюструвати фото та відеоматеріалами*);

- блог у форматі відео із записами аналізу спостереження педагогічної взаємодії вихователя з дітьми, батьками, асистентом вихователя, спеціалістами у процесі забезпечення ефективної освітньої та корекційно-розвивальної роботи в інклюзивних групах; самоаналізу сформованості фахових компетентностей щодо реалізації завдань інклюзивної освіти в закладах ЗДО (за умови дистанційного проходження практики – створення структурної схеми педагогічної взаємодії вихователя з дітьми, батьками, асистентом вихователя, спеціалістами у процесі забезпечення ефективної

освітньої та корекційно-розвивальної роботи в інклюзивних групах з розгорнутими коментарями).

ЕТАП II

Гурткова робота з іноземної мови

Змістовий модуль 3. Організація і проведення гурткової роботи в ЗДО

Скласти план роботи гуртка з ІМ

ЕТАП III

Виробнича практика в державних ЗДО

Змістовий модуль 4.

Особливості освітнього процесу в альтернативних ЗДО

Складання порівняльної характеристики функціонування альтернативних ЗДО.

Змістовий модуль 5.

Освітня діяльність студентів у державних ЗДО

Створення відео-ролику реклами оригінального, авторського, унікального, професійно значущого проєкту з метою ефективного виховання й розвитку дітей будь-якої вікової групи для дошкільних педагогів і батьків вихованців

6.3. Обов'язки студентів-практикантів під час проходження практики

Студенти-практиканти Університету Грінченка під час проходження практики зобов'язані:

- під час установчої конференції ознайомитись із розпорядженням директора Педагогічного інституту щодо направлення на базу практики;
- своєчасно прибути на базу практики;
- ознайомитись з правилами техніки безпеки, охорони праці, внутрішнього трудового розпорядку РУО та ЗДО і суворо їх дотримуватись; у разі оголошення повітряної тривоги перебувати в укритті;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звітну документацію;
- захистити звіт про проходження практики.

Тривалість робочого часу студентів-практикантів регламентується Кодексом законів про працю України та іншими законодавчими актами, що встановлюють соціально-трудові відносини, і складає для студентів-практикантів віком від 18 років і старше – не більше 40 год. на тиждень

6.4. Обов'язки керівників практики від Університету Грінченка:

- ознайомлення студентів--практикантів з програмою практики, метою, завданнями, критеріями оцінювання, системою та формами звітності;
- контроль за своєчасним прибуттям студентів-практикантів до бази практики та її відвідуванням, виконанням студентами-практикантами програми практики та індивідуального завдання, строків її проведення, правил внутрішнього трудового розпорядку баз практики;
- отримання від адміністрації бази практики копії (витягу) наказу/розпорядження про прийняття студентів-практикантів на практику із зазначенням строків та призначенням безпосередніх керівників від ЗДО;
- забезпечення разом із керівниками від бази практик, якісного проходження практики відповідно до затвердженої програми;
- контроль умов праці і побуту студентів-практикантів на базі практики, проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;
- надання методичної допомоги студентам-практикантам під час виконання завдань практики, проведення консультацій щодо обробки зібраного матеріалу та його використання у звіті про проходження практики;
- участь в установчій та звітній конференціях.

6.4.1. Обов'язки керівників практики від бази практики:

- керівник практики від бази практики здійснює загальне керівництво практикою;
- приймає студентів-практикантів на практику, згідно з календарним планом;
- визначає робочі місця (групи) в структурі РУО та ЗДО для проходження студентами практики;
- видає наказ/розпорядження про прийняття студентів-практикантів на практику, із зазначенням строків та призначенням безпосередніх керівників практикою від РУО та ЗДО з числа постійно працюючих педагогів;
- створює належні умови для виконання студентами-практикантами програми практики;
- надає студентам-практикантам можливість користуватись інформаційними ресурсами, матеріально-технічними засобами та іншими джерелами, необхідними для виконання програми практики;
- забезпечує облік виходу на практику студентів-практикантів, контролює дотримання ними правил внутрішнього розпорядку;
- проводить інструктажі зі студентами-практикантами з техніки безпеки і протипожежної безпеки;
- ознайомлює студентів-практикантів із організацією роботи та функціональними обов'язками на конкретному робочому місці;
- забезпечує та здійснює контроль за виконанням студентами-

практикантами програми практики, допомагає в доборі матеріалу для виконання індивідуальних завдань;

- оцінює якість виконуваної роботи студентами-практикантами, складає характеристику з відображенням таких складових: виконання програми практики (індивідуального завдання), якості професійних знань та умінь, набутих практичних навичок, ставлення студентів до роботи тощо.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Примітка. Індивідуальний план розробляється на кожний етап практики.

8 семестр

Види робіт / діяльності студента 8 семестр	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
		За одиницю	К-ть одиниць	Максимальна кількість балів
ЕТАП I				
Виробнича практика в групах для дітей з особливими потребами				
<i>Змістовий модуль 1.</i>				
Виробнича практика в спеціальних ЗДО				
Здійснити аналіз змісту і структури розвивального середовища групи: обладнання, добір дидактичного матеріалу (демонстраційного та роздаткового), його відповідності педагогічним, психічним і гігієнічним вимогам.	ЕНК	2	1	2
Ознайомитись та проаналізувати особливості професійного співробітництва різних фахівців (вихователя, помічника вихователя, спеціальних педагогів, медичного персоналу) у процесі забезпечення ефективної освітньої та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.	ЕНК	2	1	2
Охарактеризувати категорії дітей з особливими освітніми потребами за різними класифікаційними ознаками (відповідно до проходження практики в спеціалізованих ЗДО для дітей з різними нозологіями). Узагальнені результати подати у вигляді таблиці.	ЕНК	2	1	2
Спостереження за роботою вихователя з дітьми з ООП. Включення в роботу з дітьми з ООП на посаді вихователя.	ЕНК	2	1	3
Підготовка презентації (відео) проходження практики в спеціалізованих ЗДО (для дітей з вадами мовлення, вадами зору, психофізіологічними проблемами)	ЕНК	2	1	3

СР Виготовлення наочно-дидактичного обладнання (2) до заняття з метою корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.	ЕНК	1	2	3
К-сть балів за 1 ЗМ				15
Змістовий модуль 2. Виробнича практика інклюзивних групах ЗДО				
Опис інклюзивного середовища закладу дошкільної освіти (за умови дистанційного проходження практики його проєктування з розгорнутими коментарями).	ЕНК	3	1	3
Проведення дидактичних ігор та вправ різних видів для дітей з ООП: 3 гри для соціалізації дитини з ООП в інклюзивній групі (напр.: дитина з ЗПР, дитина з ДЦП, дитина з порушеннями мовлення тощо) та розроблення 2 авторських електронних гри для використання батьками в сімейному вихованні (за умови дистанційного проходження практики виготовлення каталогу дидактичних ігор і вправ різних видів для дітей з ООП (5), із включенням авторських, розроблених матеріалів до них).	ЕНК	1	5	5
Ведення блогу у форматі відео із записами аналізу спостереження педагогічної взаємодії вихователя з дітьми, батьками, асистентом вихователя, спеціалістами у процесі забезпечення ефективної освітньої та корекційно-розвивальної роботи в інклюзивних групах; самоаналізу сформованості фахових компетентностей щодо реалізації завдань інклюзивної освіти в закладах ЗДО (за умови дистанційного проходження практики – створення структурної схеми педагогічної взаємодії вихователя з дітьми, батьками, асистентом вихователя, спеціалістами в інклюзивних групах, зазначенням їх функціональних обов'язків).	ЕНК	5	1	5
Наповнення портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента»	ЕНК			1
Підготовка презентації за результатами виробничої практики в інклюзивних групах ЗДО	ЕНК			1
К-сть балів за 2 ЗМ				15
Разом за ЕТАП 1				30
ЕТАП II Гурткова робота з іноземної мови				
Змістовий модуль 3. Організація і проведення гурткової роботи в ЗДО				
1.Розробити рекламу для популяризації гуртка з ІМ серед дітей і їх батьків	ЕНК	2	1	2

2. Систематизувати навчальний матеріал, враховуючи всі сфери іншомовного спілкування (англійська/німецька мови) дітей дошкільного віку («Моя сім'я», «Зовнішність», «Мої улюблені іграшки», «Світ тварин», «Фрукти та овочі», «У магазині», «Мій день», «Улюблені казкові персонажі», «Свята»), при цьому забезпечити цікавість, доступність, актуальність дидактичного матеріалу	ЕНК	3	1	3
3. Вивчити психофізіологічні особливості дітей – учасників гуртка з іноземної мови	ЕНК	3	1	3
4. Спостерігати за роботою вчителя іноземної мови у базовому закладі дошкільної освіти / Вивчення досвіду провідних установ м. Києва щодо раннього навчання іноземної мови у дистанційному форматі (Dinternal Education, Oxford Classroom, British Council, Goethe-Institut)	ЕНК	1	1	1
5. Розробити плани-конспекти 6 занять з іноземної мови відповідно до тематичного плану роботи гуртка	ЕНК	1	6	6
6. Провести 4 пробних заняття іноземної мови / Розробити та презентувати 4 пробних відео-заняття іноземної мови за допомогою навчальних е-сервісів / онлайн інструментів типу <i>Learningapps</i> , <i>Wordart</i> , <i>Menti.com</i> тощо	ЕНК	1	4	4
7. Розробити плани-конспекти 3 занять з іноземної мови відповідно до тематичного плану роботи гуртка	ЕНК	1	3	3
8. Провести 2 залікових заняття з іноземної мови / Розробити та презентувати 2 залікових відео-заняття іноземної мови за допомогою навчальних е-сервісів / онлайн інструментів типу <i>Learningapps</i> , <i>Wordart</i> , <i>Menti.com</i> тощо	ЕНК	2	2	4
Підготувати звітну документацію. Внести в методичне портфоліо	ЕНК	1	1	1
СР. Скласти план роботи гуртка з ІМ		3	1	3
К-сть балів за ЗМ 3				30
ЕТАП III Виробнича практика в державних ЗДО				
Змістовий модуль 4. Особливості освітнього процесу в альтернативних ЗДО				
1. Вивчення та аналіз розвивального середовища, методів і форм роботи, представлення особливостей закладу дошкільної освіти	ЕНК	5	1	3
2. Включення в проведення різних форм роботи з дітьми за альтернативними технологіями	ЕНК	5	1	3
3. Ознайомлення з іншими альтернативними ЗДО, в яких проходять практику студенти. Результати подати у формі опису за допомогою <i>Padlet</i> .	ЕНК	5	1	3
4. Проведення батлу альтернативних ЗДО.	ЕНК	5	1	3
СР Складання порівняльної характеристики	ЕНК	5	1	3

функціонування державного і приватного ЗДО, акцентуючи увагу на матеріально-технічному, методичному забезпеченні ЗДО				
К-сть балів за ЗМ 5				15
Змістовий модуль 5. Освітня діяльність студентів у державних ЗДО				
1. Самостійна розробка й упровадження інноваційної моделі розвивального освітнього середовища в будь-якій віковій групі закладу дошкільної освіти	ЕНК	5	1	5
2. Розробка плану й здійснення наукового педагогічного міні-дослідження з будь-якого напрямку виховання й розвитку дітей дошкільного віку (соціального-морального, фізичного, мовленнєвого, логіко-математичного, валеологічного, естетичного тощо)	ЕНК	3	1	3
3. Розробка й реалізація педагогічного проєкту для виховання й розвитку дітей будь-якої вікової групи як реалізація формувального етапу наукового педагогічного міні-дослідження на засадах спілкування з директором, вихователем-методистом, вихователями, батьками вихованців в режимі онлайн, вихованцями, батьки яких можуть забезпечити спілкування в режимі онлайн).	ЕНК	5	1	5
4. Самоаналіз кожним студентом власної професійної психолого-педагогічної діяльності протягом виробничої практики (аналіз процесу та результатів педагогічної роботи, власних особистісно-професійних здобутків, недоліків тощо).	ЕНК	2	1	2
5. Визначення кореляції між завданнями виробничої практики, виконаною педагогічною роботою й одержаними результатами.	ЕНК	2	1	2
6. Визначення чіткої стратегії, прогнозування подальшого індивідуально-особистісного й професійного самовдосконалення, саморозвитку. Моделювання системи (етапів, змісту, форм, засобів тощо) індивідуального освітнього маршруту особистісного й фахового зростання, неперервного підвищення професійного рівня	ЕНК	3	1	3
СР Створення відео-ролику реклами оригінального, авторського, унікального, професійно значущого проєкту з метою ефективного виховання й розвитку дітей будь-якої вікової групи для дошкільних педагогів і батьків вихованців	ЕНК	5	1	5
Звіт про проходження практики. Наповнення методичного портфолію				
К-сть балів за 5 ЗМ				25
Разом за ЕТАП 3				40
Разом за 8 семестр				100

7.2.Перелік звітної документації

Методичне портфоліо, змістом якого є:

1. Індивідуальний план роботи студента на період практики.
2. Матеріали згідно змістових модулів:

Змістові модулі	Звітна документація
Змістовий модуль 1. Виробнича практика в спеціальних ЗДО	<p>1.Аналіз змісту і структури розвивального середовища групи: обладнання, добір дидактичного матеріалу (демонстраційного та роздаткового), його відповідності педагогічним, психічним і гігієнічним вимогам.</p> <p>2.Аналіз особливостей професійного співробітництва різних фахівців (вихователя, помічника вихователя, спеціальних педагогів, медичного персоналу) у процесі забезпечення ефективної освітньої та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.</p> <p>3.Загальна характеристика певної категорії дітей з особливими освітніми потребами за різними класифікаційними ознаками (відповідно до проходження практики в спеціалізованих ЗДО для дітей з різними нозологіями). Узагальнені результати подати у вигляді таблиці.</p> <p>4.Модель одного дня роботи в групі дітей з особливими потребами</p> <p>5.Наочно-дидактичне обладнання до заняття з метою корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, виготовлене студенткою</p> <p>6.Презентація (відео) проходження практики в спеціалізованих ЗДО (для дітей з вадами мовлення, вадами зору, психофізіологічними проблемами)</p>
Змістовий модуль 2. Виробнича практика в інклюзивних групах ЗДО	<p>Портфоліо «Особистісно-професійне зростання студента»</p> <p>1. Опис інклюзивного середовища закладу дошкільної освіти (за умови дистанційного проходження практики його проектування з розгорнутими коментарями).</p> <p>2. Каталог дидактичних ігор та вправ різних видів для дітей з ООП: 3 гри для соціалізації дитини з ООП в інклюзивній групі (напр.: дитина з ЗПР, дитина з ДЦП, дитина з порушеннями мовлення тощо) та розроблення 2 авторських електронних гри для використання батьками в сімейному вихованні.</p> <p>3. Аналіз спостереження педагогічної взаємодії вихователя з дітьми, батьками, асистентом вихователя, спеціалістами у процесі забезпечення ефективної освітньої та корекційно-розвивальної роботи в інклюзивних групах; особливостей організації та здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивних групах ЗДО; самоаналіз сформованості фахових компетентностей щодо реалізації завдань інклюзивної освіти в закладах ЗДО – у форматі відео блогу (за умови дистанційного проходження практики – структурна схема педагогічної взаємодії вихователя з дітьми, батьками, асистентом вихователя, спеціалістами в інклюзивних групах, зазначенням їх функціональних обов'язків, висновками та рефлексією).</p>
Змістовий модуль 3. Організація і	1.Створена студентом реклама для популяризації гуртка з ІМ серед дітей і їх батьків

проведення гурткової роботи з іноземної мови з дітьми старшого дошкільного віку в ЗДО	<p>2. План роботи гуртка з ІМ.</p> <p>3. Цикл розроблених студентами занять (9)</p> <p>4 Представлення досвіду провідних установ м. Києва щодо раннього навчання іноземної мови у дистанційному форматі (Dinternal Education, Oxford Classroom, British Council, Goethe-Institut).</p> <p>5. 4 пробних відео-занять іноземної мови за допомогою навчальних е-сервісів / онлайн інструментів типу <i>Learningapps</i>, <i>Wordart</i>, <i>Menti.com</i> тощо</p>
Змістовий модуль 4 Освітня діяльність студентів у альтернативних ЗДО	<p>1. Опис альтернативної технології, впровадження якої відбувається в ЗДО</p> <p>2. Представлення двох форм онлайн-комунікації, та інструментарію дистанційного навчання (відео, онлайн-дошки тощо) відповідно до тем, які вивчаються у період проходження практики за альтернативними освітніми програмами.</p>
Змістовий модуль 5. Освітня діяльність студентів в групах дітей дошкільного віку в державних ЗДО	<p>1. Фотоколаж реклами інноваційної моделі розвивального освітнього середовища в будь-якій віковій групі ЗДО як спеціально створеного, творчого, науково-методичного «продукту» для дошкільних педагогів;</p> <p>2. Відео-презентація плану й результатів наукового педагогічного міні-дослідження з будь-якого напрямку виховання й розвитку дітей дошкільного віку;</p> <p>3. Відео-ролик реклами оригінального, авторського, унікального, професійно значущого проекту з метою ефективного виховання й розвитку дітей будь-якої вікової групи для дошкільних педагогів і батьків вихованців.</p> <p>4. Карта рефлексивних вражень (особистісно-професійні здобутки; особистісно-професійні недоліки; висновки й пропозиції).</p> <p>5. Карта прогнозування професійного самовдосконалення, саморозвитку (етапи, зміст, засоби, форми, гіпотетичний результат професійного самовдосконалення).</p>

3. Звіт про проходження педагогічної практики та презентація до нього з фотоматеріалами.

7.3. Вимоги до звіту про практику

Звіт захищається студентами на звітній конференції. Обов'язковою умовою є створення презентації про практику. Оцінюється чіткість, логічність звіту, конструктивність висновків і пропозицій.

7.4. Система контролю та критерії оцінювання

Формою проведення семестрового контролю є залік; критерії оцінювання – за загальною кількістю балів.

7.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
А	90-100 балів	Відмінний рівень знань, умінь, навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками

B	82-89 балів	Достатньо високий рівень знань, умінь, навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих, грубих помилок
C	75-81 балів	В цілому хороший рівень знань, умінь, навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 бали	Посередній рівень знань, умінь, навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, навичок
F, FX	1-59 балів	З обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань, умінь, навичок, що вимагає повторного проходження.

Рекомендовані джерела

Основні:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (2021 р.) URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження. Упор. : О.Г. Косенчук, І.М. Новик, О.А. Венгловська, Л.В. Куземко. Харків: В-во «Ранок», 2021. 240 с.
3. Дитина. Освітня програма для дітей від 3-х до 7 років. **Науковий керівник проєкту:** В.О. Огнев'юк, ректор Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філософських наук, професор, академік НАПН України.. **Авт. колектив:** Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна, К.І. Волинець та ін. К., 2020. 440 с.
4. Волинець Ю.О., Вертугіна В.М. Роль педагогічної практики у професійному становленні майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти. *Молодий вчений*. 2020. №1. С.166-170.
5. Коваленко О.В. Мотиваційна готовність майбутніх вихователів дітей дошкільного віку до самореалізації у професійній діяльності: критерії та показники рівня. *«Актуальні проблеми психології»*: зб. наук праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України [гол. ред. С.Д.Максименко].- Харків: КЦ ФОП Іванової М.А., 2020. Том IV. Психологія розвитку дошкільника. Вип.16. С.102-117
6. Компанець Н. М., Луценко І. В., Коваль Л. В. *Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ*. Навчально-методичний посібник. Київ : Видавнича група «Атопол», 2018. 100 с.
7. Половіна О. А. Артосвіта дітей дошкільного віку: технологія образотворення у дії. *Мистецтво та освіта: Науково-методичний журнал*. Київ, «Педагогічна думка». 2020. 3 (97). С. 34-40.

Додаткові:

1. Беленька Г.В., Половіна О.А. Дошкільнятам про світ природи : діти четвертого року життя. Київ : Генеза, 2018. 128 с.
2. Беленька Г.В., Половіна О.А. Дошкільнятам про світ природи : діти п'ятого року життя. Київ : Генеза, 2019. 92 с
3. Беленька Г. В. Хочу знати все! або Експериментуйте разом з дітьми. *Вихователь-методист дошкільного закладу*, 2020. №6.
4. Волинець Ю.О., Волинець К.І. Формування творчої самостійності у дітей старшого дошкільного віку в процесі пізнавальної діяльності. *Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи: збірник наукових праць за заг. редакцією Г.В. Беленької, В.І. Бондар, І.М. Шоробури*. Хмельницький : ФОП Мельник А.А., 2020, С.59-68.]
5. Гавриш Н. Середовищна модель – панацея? Ламаємо стереотипи // *Вихователь-методист дошкільного закладу*. – 2019. – № 5. – С. 4–10.
- 6.

7. Григоренко Г. Погрібняк Н. Створення предметно-ігрового середовища. Форми роботи з педагогами. *Дошкільне виховання*. 2019. № 2. С.11–13.
8. Коваленко О. В., Кирилова І.О. Методичний супровід як засіб підвищення якості сенсорно-пізнавального розвитку дітей у ЗДО. *Молодий вчений*. 2020. № 7 (83) липень. С. 35-39.
9. Коваленко О. Педагогічні умови формування мотиваційної готовності майбутніх педагогів дошкільних закладів до професійної самореалізації. *Modern engineering and innovative technologies*, Німеччина (м. Карлсруе). – 2020. - Випуск № 13. (вересень).
10. Максименко Д. С. Ігри та ігрові завдання для дітей раннього віку з обмеженими можливостями здоров'я. *Практична психологія*. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 120 с. Бібліогр.: 118 с.
11. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. ред. Г.В.Беленька, О.А.Половіна, І.В. Кондратець.- К.: ТОВ «АКМЕ ГРУП», 2021. 568 с.
12. Половіна О., Андропова Т. Артосвіта дошкільників – емоції + творчість. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 6. С.40-45
13. Швайка Л. Інклюзія в ЗДО : метод. посібн. Київ : Основа, 2019. 144 с. (Серія «ЗДО. Керівнику»).
14. Середовище, що належить дітям: poradnik для педагогів закладів дошкільної освіти / Упор.: Н. Софій, Ю. Найда; за заг. ред. В. Засенка. Київ : СПД ФО «Парашин К.С.», 2019. 66 с. (Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй в Україні, Всеукраїнський фонд «Крок за кроком»).
15. Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році. Лист МОН №1/10258-22 від 06.09.2022 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-u-20222023-navchalnomu-roci>

Інтернет-ресурси

1. Беленька Г. В. Дитина XXI століття: сила чи безсилля дошкільної освіти [Електронний ресурс: https://don.kyivcity.gov.ua/files/2018/11/22/3._Dytyna_21_storichchya.pdf
2. Гавриш Н.В. Використання карт розумових дій і коректурних таблиць [Електронний ресурс: http://lab-do.luguniv.edu.ua/04_tehnologyi/01_technology_Gavrish/index.htm
3. Гавриш, Наталія. Інтегровані заняття: Методика проведення. — К. : Шк. світ, 2007. — 128 с. — (Б-ка «Шк. світу»). — Бібліогр.: с. 127. [Електронний ресурс: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/10273/1/N_Gavrish_integrovani_zaniatia_metodika_provedenia.pdf
4. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О.О., Дятленко Н.М., Софій Н.З., Найда Ю.М. Під заг. ред. Шинкаренко В.І. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013. 100 с. URL: http://nmcio.ippo.kubg.edu.ua/wpcontent/uploads/2014/03/Index_Inklus_doshkiln.pdf

5. Інституційний репозиторій Київського університету імені Бориса : <http://elibrary.kubg.edu.ua/>
6. Крутій Катерина. Сайт для всіх, хто цікавиться проблематикою Дитинства, для теоретиків і практиків дошкільної освіти та студентів [*Електронний ресурс* <http://ukrdeti.com/>]
7. М'який перехід дитини з ООП із раннього втручання в садок: чому це важливо і як проводити. ГО «Смарт освіта» та сайт «Нова українська школа» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». URL: <https://nus.org.ua/articles/m-yakuj-perehid-dytyny-z-ooop-iz-rannogo-vtruchannya-v-sadok-chomu-tse-vazhlyvo-i-yak-provodyty/> (дата звернення 10.10.2021).
8. Підбірка часописів «Методична скарбничка вихователя» за 2016-2019 рр. (моделі проектної діяльності) [*Електронний ресурс*: <http://psychology-naes-ua.institute/info/179/>]
9. Підбірка часописів «Дошкільне виховання» [*Електронний ресурс*: https://jmil.com.ua/files/dv_2019-4/dv2019-4.pdf; https://jmil.com.ua/files/dv_2019-6/dv2019-6.pdf?ref=dv2019-6.pdf]
10. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. Колупаєвої А.А. Київ: ТОВ ВПЦ «Літопис –ХХ» 2010. 255 с.
URL: <http://lib.iitta.gov.ua/9284/1/Путівник%20для%20батьків.pdf>
(дата звернення 19.10.2019).
11. Як створити інклюзивне середовище у дитсадку. Портал освітян України «Педрада» URL : <https://www.pedrada.com.ua/article/2825-yak-stvoriti-nklyuzivne-seredovishche-u-ditsadku> (дата звернення 20.10.2021).